

20.

AZ »ÖRÖK SZERELEM«. A FÉLTÉKENYSÉG. A SZEXUÁLIS GÖG

Ama pozitív vonás – amely az olyan problematikus esetekben is jelen van, mint amilyenekről fentebb esett szó –; az a megézés, hogy a nőben ott van az élet: hogy benne van a voltaképpen, a magasabb értelemben vett élet. A szerelmesek zsongójában a változatok végtelen sokféleségében visszatérő kifejezés: »te vagy az életem«, »nélküled nem tudok élni«. Ez kétségtelenül banalitás; de nem banális az a sík, amelyen ugyanez a téma a mítoszok és mondák térben és időben egymástól legtávolabb eső tradíciókat átölelő ciklusában újra megjelenik és teljessé válik; ezért legalább visszfényként, vagy csak a zavaros érzelmi állapotokban a nőn keresztül pillanatokra megsejtett vagy újra meghódított magasabb élet megérezéseként tükröződik vissza még a szerelmesek egyetemes zsongójának sztereotip kifejezéseiben is.

Ezért természetes, hogy a szerelemhez mind a szorongás, mind az örökkévalóság igénye hozzákapcsolódik. A szorongás, hogy amaz állapot, amelybe felemelkedtünk, meggyengül. Így minden szerelemben, mindig ott van a rettegés. Még a csúcspontokon is – sőt elsősorban akkor – a szerelmes mindig fél, hogy minden véget érhet. Ezért – eltekintve attól, hogy e pillanatokban őszintén mondja azt, hogy szeretne meghalni – az alászállás során állandóan, aggódva kérdezi: »mindig szeretni fogsz?«, »nem unsz meg?«, »mindig így fogsz szeretni?«, »mindig kívánni fogsz?«. Nincs intenzív szerelem, amely őszintén megélt érzelmként ne igényelné a »mindig«-et, a végtelen tartamot; s ez ama pillanatban is megjelenik, amikor az értelem tökéletesen felismeri ezen igény illuzórikus és abszurd voltát; akkor is, ha ismételten lobban fel; egy erotikus kapcsolat befejezése után is, midőn az ember korábban más kapcsolatokban, más lények iránt ugyanezt érezte (ennek jellegzetes példái Shelley szenvedélyei). Ezen igény tehát az élmény lényeges strukturális mozzanatát jelenti¹⁰. Van ennek egy másik oldala is: ami-

¹⁰ Ezért pontos e mondás: »Szerencsétlen az az ember, aki egy szerelmi kapcsolat első pillanataiban nem hiszi azt, hogy e kapcsolatnak örökké kell tartania! Szerencsétlen az, aki egy kevéssel azelőtt megkapott szerelmes karjai közt megőrzi a gyászos előretudást, és előre látja, hogy el fog tőle szakadni!« (B. C. DE REBECQUE, in B. PÉRET, *Anthologie de l'amour sublime*, Paris, 1956, 158–159. pp.).